

GOSPODARSTVO

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO, OBRT IN FINANCE

- NA «TRŽASKI RAZSTAVI»
- ZADRUCARJI TERJAJO SVOJO PRAVICO
- VELEKAPITAL IN NAČRTNO GOSPODARSTVO
- RAZVOJ TRŽASKEGA PRISTANIŠČA
- POMEN REORGANIZACIJE LUSKE UPRAVE

Leto I št. 4

Trst, 17. oktobra 1947

Cena lir 15

Ob „Tržaški razstavi“

Prvi korak v zaledje

Pomen »Tržaške razstave« za razvoj tržaškega gospodarstva presega meje njenega obsega in tudi podobnih prireditelj v drugih mestih. »Vážnosti razstav in mednarodnih sejmov ne moremo soditi po obsegu zaključenih kupcij; ko bi bil ta kriterij odločilen, potem bi razstave in mednarodni seje že davno izginili z dnevnega reda.

Razstave in seje so pred vsem propagandnega pomena. Njihov namen je, da trgovce, podjetnike, in potrošnike seznanijo s proizvodnjo in novimi izumi domačih in tujih podjetij in da tako posredno pospešujejo razvoj trgovine in s tem tudi industrije. Njihovi praktični rezultati niso tako vidni, pač pa se pogosto konkretizirajo v kupcijah, ki se sklepajo še mesece potem, ko so razstave bile že zarte.

Rekli smo, da pomen Tržaške razstave presega pomen podobnih prireditelj drugod. »Tržaška razstava« je namreč prva razstava na svobodnem tržaškem ozemlju. V njej vidimo izraz volje tržaških pridobitnih krojev po lastnem gospodarskem ozivljanju, ki naj bi bilo od vpliva tujih držav le toliko odvisno, koikor morajo biti medsebojno odvisna narodna gospodarstva raznih držav, v kolikor namreč to zahteva njihovo medsebojno dopolnjevanje. Zavedamo se, da je pri gospodarstvu s tako tesnim teritorialnim obsegom, kakor je gospodarstvo STO-ja, ta odvisnost toliko večja; vendar na je gotovo, da nam ohranitev ravnotežja gospodarskih stikov z našimi sosedi da je potrebno jamstvo za pridobitev in ohranitev gospodarske neodvisnosti, vsaj v mejah, ki jih današnje gospodarstvo dopušča.

Razstava očituje voljo STO-ja za pridobitev potrebne ravnovesja v gospodarskih odnosih s sosedi in ostalimi državami. To ravnovesje ne bi bilo mogoče, ko bi se tržaško gospodarstvo še nadalje razvijalo v sklonu italijanskega gospodarstva. To bi imelo poleg nedoglednih političnih posledic — saj gospodarske odvisnosti spravlja v nevarnost tudi politično svobodo — tudi gospodarske posledice. Prav na razstavi vidimo, da bi takšna enosmerna orientacija tržaškega gospodarstva prizadela veliko škodo vsemu gospodarstvu življenju v Trstu in njegovih razmah stalno zavirala.

»Tržaška razstava« nam namreč očitljivo kaže, da je prav v bližini Trsta, v njegovem neposrednem zaledju, v Jugoslaviji mnogo blaga — živil, rud, lesa in raznih industrijskih izdelkov — ki jih Trst potrebuje. Jugoslovanske stoinice na razstavi so za mnoge tržaške trgovce, obrtnike in potrošnike pravo odkritje. Mnogi trgovci in obrtniki zahtevajo od uradnikov podrobnejše pojasnila in izražajo željo, da bi zaključili tudi kupcije. Toda na žalost so v mnogih primerih morali ugotoviti, da so sedanje uredbe, ki urejajo zunanjio trgovino STO-ja in so povzete po italijanskih, v nepotje svobodni trgovini z Jugoslavijo.

Te ovire je treba v interesu tržaškega gospodarstva takoj odstraniti in STO-ju dati možnost, da prične svobodno trgovati z vsemi sosednimi in ostalimi državami.

V »Tržaški razstavi« vidimo še drugo korist. Tržačanom daje priložnost, da se otresejo vseh predsodkov, ki so si jih nabrali po vplivom nasprotnega tiska, glede gospodarske sposobnosti in gospodarskega potenciala jugoslovanskega za'edja.

»Tržaška razstava« pomeni korak dalje k medsebojnemu spoznavanju in razumevanju s sosedi in z vsemi državami zaledja in s tem tudi k poglobitvi gospodarskih stikov v korist Trsta in zaledja.

PO RAZMEJITVI

NARAVNA POT V JUGOSLAVIJO

Mirovna pogodba, ki ustvarja svobodno tržaško ozemlje, je stopila v veljavo. STO je pred pečeimjimi političnimi, upravnimi in zlasti gospodarskimi vprašanji. Ziveti bo moral in črpati iz lastnih proizvodnih sil; na tujo pomoč se ne sme zanašati. V zadnjem času je dnevno časopisje priobčilo kopico načrtov za gospodarski prosep naše neodvisne deželice. Gledajo se od tujskoprometnih naprav do velikopoteznih ladjedelniških načrtov, od fantazij o gospodarskem »emporiju« Trsta za vso Srednjo Evropo pa do raznih drugih načrtov, ki pa se jim že na prvi pogled vidj improvizacijski obraz. Sodimo, da je treba gospodarstvo blaginjo Trsta postaviti na isto kokretna tla in iskati rešitev v tisočletni gospodarski povezavi Trsta z zaledjem. Tu je dejanska stvarnost in praktična izvedljivost za vse gospodarske načrte v prihodnosti.

Trst je tvoril s svojim zaledjem, to je z Istro, Krasom in Goriško deželo, ki s svojimi štirimi petinami pripadla Jugoslaviji, več stoletno gospodarsko enoto. Tega dejstva ne more spraviti nikče sveta. Temu zaledju niso mogli italijanska tržišča konkurirati ni ti doslej. Treba samo, da se ozremo na vsakdanje potrebščine, kakor je mleko, meso, moka vino, drva, itd. Da se o tem prepričamo.

Italijansko tržišče predrago

Ze sedaj so postale cene mleka iz Gornje Italije neznosno visoke, meso se je neznanako podražilo, o kakem preživljanju tržaškega prebivalstva z italijansko moko ne more biti govora. Italija je v vseh teh življenjskih, vsakodnevnih potrebščinah visoko pasivna in te bilance ne bo mogla odstraniti niti poživljena žitna bitka, ki jo napovedujejo v Italiji. Gotova njenega italijanskega prebivalstva je prevelika. Na drugi strani pa je gotovo da bodo Soška in Vipavska dolina ter bližnji Kras glede na izvajanje načrtnega gospodarstva razpolagala s kvalitativni mlečnimi in sirarskimi proizvodi in velikimi količinami svežega sadja. Doba ve kuriva in premoga iz bližnjih istrskih premogovnikov in iz gozdov na obronkih Julijskih planin bi lahko tekla kakor na tekočem traku. V tem pogledu konkurence z zapada ali iz prekomorskih dežel že iz prevoznih razlogov biti ne more.

Potem imamo zaloge briškega, vipavskega in istrskega vina. Moderna kletarska prizadevanja, ki so že v polnem teku bodo kakovost tega vina le še povečala. To, da še druge gospodarske panoge v tržaškem zaledju prihajajo v poštev. Kamnolomski izdelki, električna energija, da o sočivju in

Razvrednotenje pezete?

Po poročilih iz Madrida računajo v španskih finančnih krogih s skorajšnjim razvrednotenjem pezete. Z vladne strani sicer tega glasu ne potrjujejo, a tudi ne zanikajo. Zagovorniki razvrednotenja navajajo, da stane dolar v svobodni prodaji 33 pezet, medtem ko mu je bil uradno določen tečaj 10,90 pezet.

Proizvodnja karbida v Italiji

Računajo, da bo produkcija karbida v Italiji 1947. leta dosegla 150.000 ton. Omenjena količina bo zadostovala notranjim italijanskim potrebam, ker se je kumsum znatno zmanjšal, potem ko je vojna industrija prenehala delovati. Pomanjkanje karbida se občuti še vedno v severni Italiji. Domača proizvodnja karbida je blokirana in se razdeljuje po nakazilih. Importirani karbid, (večinoma iz Jugoslavije), je prosto razpoložljiv in je zaradi tega predmet črne borze.

drugi drobnariji, kakor mezgi, kislem zelju itd. ne govorimo.

A neposredno tržaško zaledje nudi Trstu še druge možnosti. Te možnosti se ne omejujejo na cennemo konsumno vsakodnevno blago, marveč dajejo Trstu tudi možnost trgovanja, ki donajajo posredniški zaslužek. Mislimo na vse tisto blago, ki ga bo bližnje in daljno tržaško zaledje dobavljalo Trstu, da bi se od tod razlilo po drugih konsumnih predelih Sredozemskega morja. Tu prihaja v poštev v prvi vrsti les. Ce bo znal Trst osredotočiti dovoz lesa iz Primorja, Kranjske in bližnjih pokrajin v svoje pristanišče, bodo brez dvoma odpadli razni Feltrinelijci, ki so naš les dobavljali Egiptu, Tunisu, Siriji itd.

A poleg lesa bo zaledje lahko dobavljalo tržaški trgovini še mnoge druge proizvode, kakor cement, pohištvo za prekomorske dežele, umetna gnojila, mesne izdelke, skratka, vse pridelke agrarne dežele, kakršna je za zdaj Jugoslavija. Pričakovati je, da bo v nekaj letih Jugoslavija imela tudi cennega industrijskega blaga za izvoz. Ze Tržaška razstava z jugoslovanskimi industrijskimi izdelki opravičuje to nado.

Za tako majhen gospodarski kompleks, kakor je STO, je prav usodno vprašanje trgovinske bilance, t. j. poravnave stroškov za uvoz z lastnim izvozom. Tržaška industrija ne bo imela v Italiji nikakšnega tržišča. Italija sama je industrializirana in to še bolj kot Trst. Trst bo moral nekam prodajati delo svojih množice ter organizacijske in inženirske sposobnosti svojih razumnikov. Nujno se mora obrniti proti severu in vzhodu, kakor so delali tržaški gospodarski pionirji v vsej preteklosti. V tem zaledju bodo dobrodošli tržaški izdelki in tudi razumniška kakor tehnična delavna moč.

A na koncu bi morali omeniti še nedokončane soške elektrarne in načrt za elektrarno v Zavljah, ki bi izkoriščala Reko, zajezeno pri Skočjanski jami. Ta načrt je izvedljiv. Nova elektrarna bi s soškimi dobavljala tržaški industriji električno energijo in vodo pocieni. Italijanske elektrarne bodo komaj zmogle potrebe lastne industrije...

To niso visokodoneč načrti, to je konkretna realnost, stvarnost in nauk vse dosedanje tržaške preteklosti. Za spoznanje te gospodarske realnosti, ki je dana v samj zemljepisni legi Trsta in v njegovem gospodarskem razvoju v preteklosti, je treba hladnega razuma in naravnega gospodarskega čuta, a izvedbe teh načrtov potrebuje predvsem duha, strpljivosti, skratka, popoldne pomiritev duhov.

GOSPODARSKI RAZGLED

MRZLA PRHA IZ AMERIKE

»Ameriško stališče pomeni hladno prho za optimiste, ki že vidijo pred seboj Evropo, poplavljeno s morjem dolarjev in obnovljeno na stroške Jenkijev (severnih Američanov). Tako označuje Ami Dufour sedanje stanje akcije za izvedbo Marshallovega načrta v švicarskem listu »Journal de Genève«. Truman se glede ameriške pomoči Evropi vedno bolj umika in se ne upa ničesar odločnega storiti, temveč se skriva za parlamentom. Predsednik mora računati tudi z volitvami ter paziti, da s svojo akcijo v korist Evrope ne razdruži preveč ameriškega javnega mneneja, ki se čedalje manj briga za Evropo. Truman je izjavil, da ne bo na lastno pest podelil nobenega kredita Evropi. Z državnim denarjem in velikih denarnih zavodih Izvoznih in uvoznih banki (Export-Import Bank) in Comodity Credit Corp bo razpolagal parlament. Vsote, ki jih je Kongres do zdaj odobril, zadostujejo da bo Evropa lahko životarlila še do decembra. Potem bo potrebno vsaj 580 milijonov dolarjev, da bi Francijo, Italijo in Avstrijo ohranili v življenju do spomladi.

Predsednik upravnega odbora Mednarodne banke za obnovo J. Mc. Cloy je po radiu opozoril Evropo, naj ne pričakuje preveč od Amerike.

Uradni podatki o gospodarskem stanju in proizvodnji v Ameriki so optimistični. Industrijska proizvodnja v avgustu je bila večja kakor v juliju (indeks 182 nasproti 177), dividende so bile v letošnjem avgustu za 8 odst. višje kakor lanskega leta in Ameriški zavod za železo in jeklo poroča, da bodo ameriške jeklarne prejele 62 milijard ton jekla. Vendar kaže ameriška javnost po opisovanju samih ameriških gospodarskih izvedencev (Raymond Moley v listu »Rome Daily American« 4. oktobra) znake utrujenosti. V ameriškem javnem mnenju je namreč v zadnjem tednu nastal močan preobrat, piše Moley. Stvari v Evropi in Ameriki se razvijajo proti uradni in neuradni propagandi. Vzrokov te utrujenosti pri ameriški javnosti je po Molejevem mnenju več. Glavni je naraščanje življenjskih stroškov. Zadnje skakanje cen vzbuja pri Američanih občutek krize. Mesa in masla in nekaterih drugih živil ni več v izobilju. Ko bi hoteli povečati izvoz živil v Evropo, bi morali še prikrajšati ameriško gospodinjstvo. Ameriška javnost je pripravljena še kaj dati Evropi, toda sama čedalje bolj domi, ali imajo evropske zahteve zdravo podlago in ali je Evropa končno prišla do prepričanja, da si mora sama pomagati.

Ameriška revija »Newsweek« prav tako opozarja na dvigovanje cen in na vpliv, ki ga ima na prebivalstvo. »Američani so iznenadeni in potrti; vprašanje življenjskih stroškov, ki se neprestano dvigajo, je potisnilo v ozadje vsa ostala vprašanja in meče na bodočnost grozečo senco.«

VELIKA BRITANIJA

Finančna kriza, ki je nastala vsled pomanjkanja dolarja in ki je dosegla svoj vrhunec, ko je vlada morala ustaviti konverzijo funta v dolar ter prodati Ameriki za 80 milijonov dolarjev zlata, je izzvala v angleški javnosti reakcijo, ki jo ameriški publicisti označujejo kot »anti-amerikanizma; ameriški dopisniki obžalujejo ta pojav in okolnost, da so se v anti-amerikanizmu (proti-ameriškem razpoloženju) združile vse struje angleškega javne-

ga mnjenja. Celo konservativni tisk (»Daily Express«) je prišel končno na linijo glasila Komunistične partije »Daily Worker«, ki je zapisal: »Pravijo, da ima vsak človek svojo ceno, toda upamo, da ni Angleža, ki bi se dal kupiti od Amerike za kos kruha.« Sam Bevin je ostro govoril o posledicah dolarske odvisnosti od Amerike, tako da so se Američani čutili hudod prizadete.

Vlada uvaja čedalje bolj plansko gospodarstvo in se ni ustavila niti pred nepopolnarnimi ukrepi, kakor je omejitev uvoza živil in zmanjšanje obrokov prehrane. Težave za nabavo živil v inozemstvu so vedno večje, ker se cene neprestano dvigajo. Vlada je ustavila nakup živil v Združenih ameriških državah in na Danskem, upajoč da bodo cene padle in da bo na ta način zmanjšala primanjkljaj v trgovinski bilanci, ki znaša 50 milijonov funtov. Pogajanja z Danco so tečajna, kajti ti vztrajajo pri visokih cenah. Med angleško javnostjo se vedno bolj širi mnenje, da je treba obnoviti trgovinska pogajanja s Sovjetsko zvezo.

Rudarska zveza, v kateri je vključenih 533.000 rudarjev, zahteva povišanje plače za 2 funta na teden. — Med tujimi kapitalisti je izzvala razburjenje odredba vlade, ki jim prepoveduje dvigniti na Angleškem investirane kapitale in jih izvoziti v inozemstvo.

FRANCIJA

Francoska vlada je prosila v ZDA za novo posojilo 500 milijonov dolarjev. Američanom, ki so Francozom posodili že mnogo denarja, se je zdela ta vsota previsoka ter so francoski vladi očitali, da ni dovolj temeljito proučila svojih zahtev. Francozi bi se zdaj zadovoljili z manjšim zneskom. Bidault je med svojim obiskom v Ameriki izjavil, da bodo dolarske zaloge v Franciji izčrpane do 1. novembra, kakor bo Francija potrebovala po 120 milijonov dolarjev na mesec, dokler se ne uveljavi Marshallov plan. Po povratku iz Amerike je bil Bidault zelo previden v svojih izjavah glede uspeha »aog« — »ufuaojod ubaoas« jeksa zveza je pomnila Franciji 1,5 milijona ton žita, v zameno za težko industrijsko opremo. Ze lanskega leta je Francija nabavila v Sovjetski zvezi 500.000 ton žita.

ITALIJA

V Ustavodajni skupščini je minister za proračun Einaudi navedel, da je bilo 10. septembra v obtočku 646,5 milijard lir. V prvih štirih mesecih tega leta je narasel obtok za 71 milijard. Minister je poudaril, da ne gre to naraščanje toliko na račun države kolikor na račun narodnega gospodarstva, predvsem industrije. S tem je hotel opravičiti najnovejšo uredbo italijanske vlade o omejevanju kredita italijanski industriji in zvišanje eskomptne mere, s katerimi hoče vlada zadržati inflacijo. Zaradi inflacije naraščajo dohodki, a tudi izdatki države. Tako računajo, da bodo na koncu finančnega leta dohodki znašali 800 milijard namesto predvidenih 520 milijard. Tudi izredni davki vplivajo na višino dohodkov. Minister je opozoril tudi na naglo naraščanje državnega dolga, ki je 30. junija 1947. znašal 2.098 milijard. 30. junija 1939 je državni dolg znašal 178 milijard, to se pravi, da je zdaj skoro 12-krat večji. — V bodoče se italijanska vlada ne bo mogla na lastno pest za dolževati pri Italijanski narodni banki, temveč bo za to potreben zakon, ki ga bo morala odobriti Ustavodajna

skupščina.

Ce posežemo nekoliko nazaj v zgodovino italijanskih financ, dobimo naslednjo sliko, ki nam kaže tudi razmerje med denarnim obtokom in stanjem vlog pri denarnih zavodih:

1938	22,5	55,5	2,46
1943	181,2	142,9	0,78
1944	319,4	248,8	0,77
1945	389,8	406,6	1,04
1946	512,7	721,5	1,40
1947 marec	549,1	780,7	1,42
1947 julij	620,0	979,0	1,58

Italija išče izhod iz sedanje finančne krize v Ameriki. Tako je poslala v ZDA glavnega ravnatelja Italijanske narodne banke Dr. Menichella z nalogo, da se prične pogajati za posojilo 250 milijonov dolarjev pri Mednarodni banki za obnovo.

Ameriški državni podtajnik Robert S. Lovett je izjavil, da bodo ZDA v oktobru in novembru poslale Italiji za 55 milijonov dolarjev živil, premoga in zdravil. Ta akcija spada v okvir programa za pomoč inozemstvu, ki predvideva kredit 332 milijonov dolarjev. Od 1. julija, odkar je v teku ta akcija, do 1. oktobra so ZDA poslale v Italijo blaga za 35 milijonov, tako da bo do konca novembra poslana za 90 milijonov dolarjev blaga. Lovett je mnenja, da bi Evropa potrebovala za hrano in gorivo do konca marca 800 milijonov dolarjev. Vsota 580 milijonov, ki jo je postavil Truman, se nanaša samo na pomoč Franciji, Italiji in Avstriji.

Med Italijo in Argentino je bil sklenjen trgovinski sporazum. Argentina je dovolila Italiji posojilo 700 milijonov pezet, ki omogoča izmenjavo blaga in ki ga mora Italija vrniti v teku 25 let. Italija bo letno uvozila iz Argentine 450.000 ton pšenice, 70.000 ton rži, 150.000 ton ječmena, 75 tisoč ton koruze, 20.000 ton lanenega olja in 25.000 ton semenskega olja.

Proizvodnja penicilina v Italiji

Pred nekaj meseci je UNRRA kupila tovarno penicilina in streptomicina v Kanadi in jo dobavila Italiji. Tovarno bodo v najkrajšem času postavili v Rimu. S temi stroji se ne da proizvajati penicilin po najnovejšem postopku. V zadnjem času se je pod vodstvom italijanskega podjetja »Cisitalia« ustanovila delniška družba »Leon«, ki je sklenila s tovarno »Levens Kemiske Fabrick« v Kopenhagnu sporazum glede obrtnega dovoljenja. Nova družba je pričela v bližini Rima graditi tovarno, v kateri bodo proizvajali penicilin po najnovejšem postopku, ki je vpeljan v tovarni »Levens Kemiske Fabrick«. Letno bodo proizvajali 25 milijonov ampul penicilina. S proizvajanjem bodo pričeli v prvih mesecih prihodnjega leta. Med italijansko družbo »Leon« in omenjeno tovarno LKF je bil dosežen tudi sporazum, v smislu katerega je LKF odstopila obrtno dovoljenje italijanski družbi za proizvodnjo v drugih enajstih državah.

OGROMNI PREJEMKI ITALIJANSKE ZAVAROVALNICE

Pri pregledu 200 industrijskih podjetij v Aleksandriji, je bilo dognano, da je pri teh podjetjih Zavod za zavarovanje proti nezgodam (Istituto assicurazione infortuni) inkasiral leta 1946, 15 milijonov lir na račun premij, izdal pa za podpore le nekaj nad 1 milijon 200.000 lir, t. j. 8% celokupnega zneska. Računajo, da dosežejo letni dohodki omenjenega zavoda okoli 18 milijard in pol lir (3,5% od 480 milijard, kolikor znašajo plače industrijskih nameščenecv). Ako bi tudi za celo Italijo veljali zaključki, do katerih so prišli v Aleksandriji, bi se zavod okoristil letno za 17 milijard lir.

Na «Tržaški razstavi»

Tržaška obrtna in industrijska razstava je že nekaj dni odprta za tržaške in inozemske obiskovalce. Dnevno si ogleda prireditelj nad 10.000 oseb, med katerimi so številne skupine iz zalednih držav.

Razveseljivo je že samo dejstvo, da je kljub še neutrejenim gospodarskim prilikam in kljub začetni mladosti najvišjih forumov tržaške uradne ekonomije, pogumna privatna pobuda premostila vse ovire in uresničila svoj program.

Sedaj pa je že tudi razviden tehnični in organizacijski uspeh prirediteljev. Vsi tržaški dnevniki so priobčili obširne komentarje in podrobne vesti ob otvoritvi razstave. V našem listu bomo zaradi tega omenili le splošne in najzanimivejše poteze prve tovrstne prireditve v Trstu.

Tržaška mala in srednja industrija, kakor tudi obrt, so prav dobro zastopane, tako kvantitativno kakor kvalitativno. Nasplošno pa je, vsaj tak je naš vtis, nesorazmerno zastopana težka tržaška industrija, posebno pomorska. Memimo namreč, da bi tržaške ladjedelnice lahko vidneje in učinkoviteje prikazale bistvo in značilnosti te za Trst najvažnejše

industrije. Pripomniti je še, da mnoga podjetja, ki jih štejejo med tržaške firme, razstavljajo dejansko tuje, večinoma italijanske proizvode. Karakterističen je v tem pogledu paviljon tržaškega Kmetijskega konzorcija, ki tudi z zemljevidom italijanskega ozemlja podčrtava vire in temelje svojega delovanja.

Dobro je na razstavi prikazana italijanska obrt, posebno pa industrija. Priznan okus in tozadevna tradicija Italijanov prihajata na razstavi do izraza, tako v reoli kakor v podrobnostih. Upoštevati moramo tudi, da so italijanski razstavljalci imeli lažje stališče, ker so pred kratkim že razstavljali najprvo na vselejmu v Milanu, pozneje v Bariju in so sedaj preselili na zaključno prireditelj razstavljalne sezone ves izbran kompleks industrijskih in obrtniških proizvodov ter razstavljalne opreme.

Na vsak način nudi geopolitični položaj Trsta Italiji ugodno priliko, da prikazuje svoje proizvode srednjeevropskim in vzhodnoevropskim interesentom, katerim je bolj kot Trstu samemu namenjen italijanski del razstave.

kazano živo srebro iz idrijskega rudnika, ki je med prvimi na svetu. Baker v raznih oblikah, tako v ploščah kakor v žicah, in bakrene izdelki, na pr. trtne skropilnice, so kvalitativno in kvantitativno dobro zastopani, prav tako železne in svinčene rude ter navadne kovine in plemenite kovine, kakor nikelj in antimon.

V okusnih in prikupnih oblikah so razstavljene še: industrijske rastline, kakor hmelj; konoplja in lan, tobak in njegovi proizvodi. Zastopana je tudi kemična industrija, zlasti pa industrija kože in gumij. Kožne in gumijaste izdelke razstavlja Kombinacija gume in kože, ki obsega na desetine tovarn iz vseh ljudskih republik, med temi več velikih tovarn iz Slovenije.

Med izdelki domače obrti se odlikujejo bosanske preproge, idrijske čipke, keramični izdelki iz Hrvaške in proizvodi slovenskih in bosanskih rezbarjev. Ta oddelek s tipičnimi jugoslovanskimi izdelki daje razstavi svojevrsten ton pestrosti in umetnosti.

Za bežen pregled razstave te prepriča, da je Jugoslavija v veliki meri prispevala k svojemu uspehu in da bogato dopolnjuje tržaško gospodarstvo.

Udeležba drugih zalednih držav Trsta ni pomembna in je vsekakor daleč pod pričakovanjem. Stvar pa odvsi po vsej verjetnosti od organizacijskih težkoč in morda tudi od dejstva, da tržaška ekonomija ni še iskala tesnejših stikov z zaledjem, ker so vsaj nekateri odgovorni krogi iz političnih razlogov zagovarjali gospodarsko povezanost Trsta z Italijo.

Jugoslovanski proizvodi zbujaajo pozornost

Močna jugoslovanska udeležba predstavlja pravo razodetje za mnoge obiskovalce, posebno za one, ki so si ustvarili svoje mnenje o najbližji zaledni državi Trstu pod vtisom svojevrstnih političnih razlogov.

Lahko trdimo, da je trud jugoslovanskih razstavljalcev, kljub težkočam, ki so bile v zvezi z značajem in skromnim obsegom razstave, dosegel zaželen uspeh. Ustvarjajoča, sveža sila mlade sedne republike, njeno prirodno bogastvo in njene velike možnosti za gospodarski razvoj, so dobile na tržaški razstavi ustrežajoč izraz in obliko. In jugoslovanska udeležba ob sedanjem razvoju tržaškega vprašanja, ko se polagajo gospodarski temelji bodočega STO-ja, je toliko bolj pomembna. Smernice jugoslovanske gospodarske politike napram STO-ju so bile že davno jasno postavljene in točno formulirane ob zasedanju mednarodne ekonomske-financijske komisije v Trstu in tudi pozneje so jih ob raznih prilikah podpirali odgovorni jugoslovanski predstavniki: najožje medsebojno gospodarsko sodelovanje in prid obojestranskih koristi. V tem smislu predstavlja znatno jugoslovansko udeležbo na tržaški razstavi otipljiv in prepričevalen znak nespremenjenega jugoslovanskega tozadevnega stališča.

In prav je, da je ob tej priliki dana možnost bodisi tržaškemu ljudstvu, da razširi svoj pogled na še deloma njemu nepoznan svet, bodisi ožjemu krogu gospodarstvenikov in izvedencev, da temeljiteje spoznajo sektor, v katerem se bodo morali prej ali slej aktivno udeleževati.

V večji ali manjši meri so na razstavi udeležene vse tipične jugoslovanske gospodarske panoge s svojimi izdelki, polizdelki ter prvimi in to iz vseh republik. Okoli 230 jugoslovanskih podjetij razstavlja. Pripomniti pa je, da v največjih primerih predstavlja en sam razstavljalce obširne kombinatne več rodovnih podjetij. In tudi s tega vidika je razstava poučna in značilna, v kolikor prikazuje ustroj socialistične urejene države.

Predolgo bi bilo naštevati vseh proizvodov, ki so jih poslala na razstavo privatna, republiška in zvezna podjetja.

Castno so zastopana industrija prehrane, kmetijski in gozdni proizvodi. Naravno je, da prav ti oddelki razstave vzbujajo veliko zanimanje posebno tržaških ogledovalcev: vsem je znano, da je v tem sektorju življenjski obstoj Trsta odvisen v veliki meri od Jugoslavije, ki pa je tudi pripravljena zagotoviti v tem pogledu skoraj celotni potrebam Trsta in njegovega ozemlja.

Pozornost vzbujajo posebno mesnati izdelki iz L.R. Slovenije in Hrvaške, prav tako je zastopana znana srbska tvrdka Gavrilović, ki se je s svojimi salamami že davno proslavila tudi izven meja Jugoslavije.

»Jugodrvce« in republiška gozdna gospodarstva so prikazala tržaški javnosti gozdno bogastvo Jugoslavije. Tržaška mizarška obrt, ki je razmeroma zelo razvita, ima velik interes na lesnih polizdelkih.

Pozornost obiskovalcev se obraca tudi na dobro zastopano vrsto rud, kovin in kovinskih proizvodov, saj bo tudi na tem področju jugoslovansko gospodarstvo izpolnjevalo možnosti tržaške industrije in s tem zagotovilo dobrobit širokih delavskih množic.

Velekapital in načrtno gospodarstvo OB NASTANKU STO-ja

Tržaški trgovci so se tudi zanimali za steklene izdelke iz tovarne v Rogoški Slatini, ki prav nič ne zaostajajo za češkimi. Celjska tovarna emajlirane posode razstavlja posodo vseh vrst, emajlirano in jekleno.

Med rudami je privlačno pri-

Velekapital in načrtno gospodarstvo OB NASTANKU STO-ja

III. Podobno razvojno pot kot Jugoslavija ubirajo tudi druge države Srednje in Vzhodne Evrope. Nihova gospodarska politika, ki se načrtuje za daljše obdobje (tudi v državah s krajšimi načrtnimi roki se očituje tendenca k presusmeritvi v petletja), omogoča, a istočasno vprav terja stabilnost dobav iz inozemstva.

Posledica tega je predvsem medsebojna navezava omenjenih narodnih gospodarstev samih s širokimi trgovinskimi sporazumi na podlagi lastnih potreb in možnosti posameznih držav. Edino gospodarstvo zmogljivost držav soperdonic pa jamči vsaki izmed njih redne dobave, ki so važna postavka v lastnem načrtu; zato je gospodarski prospek ene države v interesu vseh tistih držav, ki jih veže nanjo trgovinska pogodba in to tem bolj, čim večji je obseg njihove blagovne izmenjave.

Velika aktivnost v sklepanju trgovinskih pogodb med različnimi državami Srednje in Vzhodne Evrope, ki je značilna za čas tik po zadnji vojni, je v glavnem zaključena. Širše tržaško zaledje se je izoblikovalo v enoten in čvrst sistem samostojne se razvijajočih načrtnih gospodarstev.

Vendar se razvoj zunanje-gospodarskih odnosov zalednih držav ni ustavil v njihovem območju. Strah pred dolarsko anarhijo, še mnogo bolj pa preči problem današnjega dne vedno bolj pogosto usmerjajo poglede evropskega zapada za »železno zaveso«, ki je sicer v nekkih krogih hudo razkritična, ki pa vendar odkriva možnost zamenjave blaga pod dač ugodnejšimi pogoji kot ameriški obeti nesebične pomoči. Pri prehranbeni stiski, ki jo danes bolj kot kdaj prej doživlja Evropa, naj omenimo za primer, da se bo ameriški dovoz živil v novembur t.l. skrčil na 65% glede na dovoz, ki se izvrši v oktobru, medtem ko je Sovjetska zveza voljna nanovo prevzeti velike obveze.

Zanimiv primer povojne ureditve gospodarskih odnosov na novi podlagi med državami različnih sistemov je švedsko-jugoslovanska trgovinska pogodba. Obseg izmenjave med obema državama se je povečal za desetkrat v primeri s predvojnimi, pri čemer so igrala zlasti veliko vlogo potrebe industrijske izmenjave Jugoslavije in naraščanje njenih produktivnih sil, pri Švedski pa velika zmogljivost njene industrije. Povečan jugoslovanski izvoz bo poleg letnega uvoza iz Švedske kril tudi letne obveze iz do goročnih investicijskih dobav. Dolgoročne obveznosti, ki se s tem uvažajo v mednarodne trgovinske odnose, pa vnašajo vanje stabilnost in branijo pogodbenice pred gospodarskimi vačovanji in krizami, ki so sicer, pri politiki podprtih vrata in pri navezanosti na prosti svetovni trg ali celo na ameriško pomoč, neizbežni.

V zadnjem času je prišlo do raznih pogajanj in napovedi novih podobnih trgovskih sporazumov. Zlasti Anglija in Francija se zdita zaradi lastnih težav precej naklonjeni sistemu dvostranskih trgovinskih pogodb; zanj se je nedavno izrekel britanski trgovinski minister Cripps. Poleg pogajanj z Jugoslavijo, ki se ugodno razvijajo, imajo Angličani v načrtu še pogodbe z drugimi državami podonavskega bazena, vedno česse pa se slišijo tudi glasovi o potrebi gospodarskega sodelovanja s Sovjetsko zvezo.

Skupina laburističnih poslancev britanskega parlamenta, ki se mu di na evropskem vzhodu zaradi proučevanja vprašanj načrtnega gospodarstva, je podala zadnje dni v Beogradu skupno izjavo, ki kaže, da postaja v svetu govorica dejstev močnejša od zlobitne propagande. »To proučevanje nacionalnih načrtov in gospodarskih vezi vaše države in drugih držav, ki jih bomo obiskali, se glasi med drugim izjava, »mo pričeli zaradi tega, ker verujemo, da je največjega pomena za laburistično Britanijo, ki si prizadeva, da svoje nacionalno načrtovanje, program izvoza in proizvodne norme vskladi z državami socialistične obnove, da bi se rešili odvisnosti, nevarne in negotove naklonjenosti ameriškega velekapitala... Prepričani smo, da zapadna Evropa ne more premagati krize, ako ne vzpostavi popolnih trgovskih in prijateljskih političnih stikov z Vzhodno Evropo.«

Mnogi razlogi govore za to, da bo za novo Svobodno tržaško ozemlje vprašanje zunanje gospodarske usmeritve dosti važnejše in dosti usodnejše kot za katerokoli drugo državo. Obseg notranjega trga v nem je malenkosten in je navezanost na uvoz potrebnih in na zvoz izdelkov skoro izključna. Toliko bolj bi zato na eni strani to ozemlje čutilo vsa nihanja tistega dela svetovnega gospodarstva, ki ga obvladujejo slepi zakoni in ne človeški razum, in toliko bolj odgovnosti sta no zagotovljenega razpečevanja in nabavljanja na drugi strani.

(Konec.)
Dr. Stanko Peterin

Popravek. — V prvem delu članka, v tretjem stolpcu, 5. vrsta zgoraj, čitaj: »izviranjem« in ne »tziirvanjem«.

V drugem delu se številka indeksa 119. nanaša na Bolgarijo in ne na Belgijo, ki je že omenjena pri številki 84 — kar povsem menja sliko.

Sovjetsko-finska trgovska pogajanja

Po poročilih iz Helsinkija se bodo te dni začela trgovinska pogajanja med sovjetsko vlado in Finsko, in sicer na podlagi doleob mirovne pogodbe.

Bivši tržaški župan in predstavnik tržaških Italijanov v dunajskem in rimskem parlamentu G. Pitacco je decembra 1914. l. rotil predsednika italijanske vlade Giolittija; naj posreduje, da bi neka močna italijanska banka odprla v Trstu svojo podružnico in s tem »slovanski invaziji izbila najmočnejše orožje.« To močno orožje so bili »premnogi bančni zavodniki, ki so s svojo ekspeditivnostjo pri izvrševanju poslov in s svojimi bogatimi krediti uspeli privabiti celo kapitale italijanskega meščanstva. Tako Pitacco. *)

Ne samo Pitacco, temveč razni drugi italijanski pisci, ki so obravnavali pred prvo svetovno vojno tržeško vprašanje (n. pr. V. Gayda) so priznavali silo slovenskih denarnih zavodov v Trstu, ki so zrasli po vsem spontano iz dnevnih potreb slovenskega človeka, obrtnika, trgovca, tovarniškega delavca,

Pomen reorganizacije luške uprave

ZVU je 11. septembra izdala uredbu (Order No 442 — 18 A), s katero je izvedla temeljno reorganizacijo sedesane pristaniške uprave. Kakor ugotavlja naknadno poročilo ZVU, je zaradi zaresenega prevažanja nastala v javnost precejšnja zmeda glede pomena te reorganizacije. Poleg tega je sama uredba tako stilizirana, da povprečnemu čitatelju ne da povsem jasne slike. Da bi podal smisel tega ukrepa ZVU, moramo seči nekoliko nazaj v preteklost.

Uprava pod Avstrijo

Uprava vse obale od Gradača do Boke Kotorske je bila pod Avstrijo izročena Pomorski vladi s sedežem v Trstu. Pomorska vlada je bila podrejena Ministrstvu za trgovino na Dunaju, toda uživala je široko avtonomijo. Pomorska vlada v Trstu so bila podrejena luška poglavarstva v Trstu, Rovinju, Pulju, Malem Lošinjju, Zadru, Splitu, Dubrovniku in Metru. Velika prednost pomorske vlade je bila v tem, da so bila v njenih rokah osredotočena vsa področja v zvezi s pomorstvom, kakor mornarica, zdravstvo, vzdrževanje obale (pristaniška dela in dr.), svetilniki itd.

Italija je l. 1923. to ustanovo razbila in delo posameznih sekcij Pomorske vlade razdelila med razna ministrstva, oziroma njihove podrejene organe. Pristojnost luških poglavarstev (v Trstu, Pulju in Zadru), je bila omejena na mornarico, zdravstvo je prešlo na prefekturo, pristaniška gradbenost na »Genio civile«, svetilniki na Ministrstvo vojne mornarice (poveljstvu v Benetkah, kateremu je bila podrejena sekcija v Trstu). »Javnim skladiščem«, ki so bila pod Avstrijo državna ustanova, je italijanska vlada leta 1926. dala značaj avtonomne javne pravne ustanove, v kateri so bili zastopani poleg vlade, trgovinske zbornice v Trstu, Vidmu in Pulju, državne železnice, »Genio civile« in organizacije pristaniških delavcev, brodarjev in spediterjev.

Pod ZVU

ZVU je v bistvu ohranila organizacijo pomorske uprave, kakor jo je našla. Ostalo je tudi luško poglavarstvo. Posamezna področja pomorske uprave so bila razdeljena med razne oddelke (divisions) ZVU (kakor za zdravstvo, javna dela, itd.), medtem ko je ZVU za nadzorstvo nad poslovanjem javnih skladišč imenovala »pomorskega poveljstva« in »Genio civile« (pri Navi) in »Genio civile« in organizacije pristaniških delavcev, brodarjev in spediterjev.

Po reorganizaciji, ki je bila izvršena tik pred uveljavljenjem mirovne pogodbe z Italijo, je stanje danes naslednje:

Pri ZVU je odsek za pomorstvo (Marine section), ki obravnava vsa vprašanja v zvezi s pomorstvom. Dosedanji pomorski poveljstvišči oficir je bil imenovan za pristaniškega ravnatelja, na katerega je prešla vsa oblast v pristanišču, ki so jo poprej imela razna ministrstva pod Italijo (financ, prometa, javnih del in korporacij), oziroma njihovi krajevni organi. Poverjen mu je tudi nadzorstvo nad Javnimi skladišči, on izdaja tudi vse prednese glede poslovanja uprave pristanišča.

Pod njegovim nadzorstvom upravljajo pristanišče tri ustanove, ki so prav za prav samo njegovi izvršni organi.

Zadrugarji terjajo svojo pravico: Vrnitev slovenskih denarnih zavodov

ali okoliškega kmeta. Italijanski prenapeteži so čutili, da jim vztrajno delo slovenskega malega človeka, podjetnika in razumnika, ki je bilo zakoreninjeno v sami slovenski zemlji, na kateri stoji Trst, in odprto ob naravno vačedje, izpodjeda tla. Odtod vik in krik ter klicanje na pomoč od zunaj.

Italijanska zasedba je leta 1918. našla v samem centru mesta 7 slovenskih in hrvaških denarnih zavodov s premoženjem 50 milijonov zlatih kron; med drugimi Jadransko banko, Tržaško hranilnico in posojilnico, Trgovsko-obrtno zadrugo, Hr-

vatsko centralno posojilnico, Narodno posojilnico in samostojno podružnico Ljubljanske kreditne banke.

In kaj je ob svojem odhodu leta 1943 pustila italijanska uprava? Ničesar našega. Jadranska banka je že l. 1923. bila prisiljena likvidirati. V času od 1925. do 1940. je bilo v pasu A uničenih 47 zadrughnih zavodov in 26 produktivnih nabavnih in distributivnih zadrugh (med njimi Zadrughna zveza v Trstu) in l. 1940. je fašistična vlada zatrla še Tržaško posojilnico in hranilnico in Trgovsko-obrtno zadrugo s tem, da je kratkotalo diktirala njuno absorbiranje od strani italijanskih zavodov Casca di Risparmio Triestina in Banca Popolare Giuliana. Vlada je usodilno zahtevali fašističnega federalnega tajnika Graziohija, ki je dejal, da je obstoj slovenskih denarnih zavodov v Trstu sramota za tržaški fašizem. S tem je bilo dokončano delo, ki ga je pričel Graziohijev tovariš Giunta leta 1920., ko je začel »Narodni dom«. Lastnik (angleški oficir »Kings' Harbour Master«) ter luški poglavar (kapitan) in nadzornik dokov (Docks Superintendent).

a) Luški kapitan je načelnik Luškega poglavarstva. Postavlja ga pristaniški ravnatelj.

b) Luški odbor za pristajanje (Port berthing committee), ki ga sestavljajo: pristaniški poveljnik kot predsednik (vojaška oseba), pomočnik kraljev luški mojster (angleški oficir »Kings' Harbour Master«) ter luški poglavar (kapitan) in nadzornik dokov (Docks Superintendent).

c) Javna skladišča z vsemi napravami in osebim upravljajo upravni svet, ki ga sestavljajo predsednik in pet članov (ki jih imenuje ZVU), dva oficirja kot predstavnika ameriške (Trust) in angleške vojske (Betfor) ter štirje predstavniki brodarjev, trgovcev, spediterjev in industrijcev (ki jih imenuje Trgovinska zbornica v Trstu). Upravni svet postavlja glavnega ravnatelja in vse potrebne osebe.

Ze po osehah, ki zavzemajo važne položaje pri teh ustanovah — razen luškega kapitana so vse vojaške osebe — se da sklepati, da je ta organizacija začasnega značaja. Značilno je n. pr., da med člani upravnega sveta Javnih skladišč ni predstavnikov organizacije pristaniških delavcev. Gotovo je, da po odhodu ZVU ne bo ostalo pri sedanjem ustroju, ki ne ustreza določbam tržaškega statuta.

Tako n. pr. Tržaški statut sicer predvideva mesto »ravnatelja«, toda samo ravnatelj. Proste luke, ne pa vsega pristanišča, ki ga sestavlja poleg proste luke (stare, nove, lesne in petrolejske) tudi carinska luka. V Prosti luki bo tudi »Komisija za Prosto lukco«, v kateri bodo poleg predstavnikov ZDA, Sovjetske zveze, Vel. Britanije in Francije tudi predstavniki držav v tržaškem zaledju.

O bodoči organizaciji pomorske uprave bodo odločali prvi svet STO-ja, Ljudska skupščina in guverner. Med raznimi načrti je tudi predlog, naj bi za podlagi osnutka bodoče uprave vzel ustroj nekdanje avstrijske Pomorske vlade.

Na svetovnih tržiščih

BOMBAZ

Predvidena proizvodnja bombaža bo znašala letos okoli 2.400.000 ton. Računa se, da bo znašala svetovna uporaba 2.800.000 ton bombaževine. V zalogi je sedaj okoli 130.000 ton prvine iz stare produkcije. Iz navedenih števk je videti, da ne bo razpoložljivost krila povpraševanja. Pripomniti pa je, da omenjeni podatki izvirajo iz poročil ameriških trgovcev, ki imajo interes na tem, da prikažejo, ob pričetu bombaževе kampanje, neugodno situacijo bodoče razpoložljivosti ene izmed najvažnejših svetovnih produktivnih sektorjev.

Produkcija bombaževе tkanine se globalno poogoma približuje predvojni stopnji. Značilno je, da so ZDA in Indija skoraj podvoji izvoz bombaževih tkanin v primeru s predvojno dobo, evropska produkcija pa je obetno znižala.

RIZ

Svetovni pridelek riža bo znašal 1946/47 okoli 100 milijonov ton, kar je od 5 do 10 odstotkov pod normalno povprečnostjo. Pomaniškijev je posebno letos donos Siana in Indokine, ki sta med

Pomen reorganizacije luške uprave

Ze po osehah, ki zavzemajo važne položaje pri teh ustanovah — razen luškega kapitana so vse vojaške osebe — se da sklepati, da je ta organizacija začasnega značaja. Značilno je n. pr., da med člani upravnega sveta Javnih skladišč ni predstavnikov organizacije pristaniških delavcev. Gotovo je, da po odhodu ZVU ne bo ostalo pri sedanjem ustroju, ki ne ustreza določbam tržaškega statuta.

Tako n. pr. Tržaški statut sicer predvideva mesto »ravnatelja«, toda samo ravnatelj. Proste luke, ne pa vsega pristanišča, ki ga sestavlja poleg proste luke (stare, nove, lesne in petrolejske) tudi carinska luka. V Prosti luki bo tudi »Komisija za Prosto lukco«, v kateri bodo poleg predstavnikov ZDA, Sovjetske zveze, Vel. Britanije in Francije tudi predstavniki držav v tržaškem zaledju.

O bodoči organizaciji pomorske uprave bodo odločali prvi svet STO-ja, Ljudska skupščina in guverner. Med raznimi načrti je tudi predlog, naj bi za podlagi osnutka bodoče uprave vzel ustroj nekdanje avstrijske Pomorske vlade.

*) Giorgio Pitacco: »La Passione Adriatica«, Bologna 1928, str. 23.

KOVINE

Cene bakra na borzi v New Yorku kažejo na bližnji padec. Sedanjí kurz je na isti borzi 21,22 za tono. Sledeč ameriškemur trguje se je tudi v Angliji cena bakra znižala, kot je razvidno iz londonskih borznih poročil od 137 na 132 f. za tono.

Cene drugih glavnih kovin kažejo za sedaj na stalnost. V New Yorku: aluminij 15; cink 10,5; svinec 15, 11, 65, 10,5; litina 40, 38, 25. V Londonu: Aluminij 80; cink 70; litina 172/3.

Češko steklo za Sovjetsko zvezo

Iz Prage poročajo, da je glavni ravnatelj čekoslovaške podružnice industrije Henicko odpotoval v Moskvo, da bi se dogovoril o dobavi češkega stekla Sovjetski zvezi v smislu trgovskega sporazuma.

Tržaško pristanišče

Tehnični razvoj v preteklosti in načrti za bodočnost

Promet v tržaški luki zaostaja danes daleč za onim iz leta 1913. v dobi najvišjega poleta tržaškega gospodarstva, ko je znašal tri milijone in pol ton. V drugem polletju 1945 in v prvem polletju 1946 je promet dosegel skoraj 30 odst. pravkar navedenega. K temu so prispevale, kakor znano, izredne pošiljke Unre deželam v za ledju Trsta. V drugi polovici 1946. in v letu 1947. je promet izredno padel. To je povzročilo precejšnjo zaskrbljenost v tržaških gospodarstvenikih, ki sedaj proučujejo vzroke zastoja pomorskega prometa in ukrepe za povzdig tega življenjskega vira tržaške ekonomije.

Govoriti danes o potenciranju tehničnih naprav tržaške luke, bi se zdelo neaktualno ali vsaj preuranjeno. Pripomniti moramo pa, da bo vprav tehnična preureditev pristanišča odločilna, ko bodo urejene druge zadeve in pogoji za gospodarski razmah do sedaj največje jadranske luke. Značilen v tem pogledu je napredek reske luke in severnih luk. Iz vojnih razvalin vstajajo naprave, zgrajene po sodobnih kriterijih, ki bodo brezdvajno prekašale predvojnne pristaniške strukture. Obnova bo zahtevala sicer težkih žrtev, toda z drugega vidika bo vojno razdejavanje omenjenim lukam končno le koristilo. V resnici omogočajo sedanje tehnične pridobitve v sorazmerno kratkem času uresničenje načrtov in postavk, za katere so bila v preteklosti potrebna desetletja in stoletja.

GRADITEV PRISTANIŠČA POD AVSTRIJO

Tržaško pristanišče se je pričelo razvijati na področju od rtiča Sv. Andreja do Velikega kanala. Pristanišče se je pričelo naglo razširjati v drugi polovici l. 1760, a današnji fizionomiji je dobilo šele tik pred prvo svetovno vojno.

Obala bazena Sv. Justa je bila dograjena leta 1905, obala »Man. draghio« leta 1914. Pomol, kjer je sedaj pomorska postaja, je bil zgrajen med l. 1906 in 1908, a razširjen leta 1930. Globina tega dela pristanišča, ki ga imenujejo carinsko pristanišče, znaša 5 do 7 m, izvzemši pomola pomorske postaje, kjer dosega globina 13 m. Carinsko pristanišče nima posebnih naprav, razen železniške proge, ki se razvija ob vsej njegovi dolžini in služi predvsem potniškemu prometu.

Med 1868 in 1883 je bila zgrajena stara prosta luka (kakor se danes imenuje) po modelu marseillske luke s štirimi pomoli in z valobranjem, dolgim 1039 m. Dela so bila precej težka, ker je na tem področju plast blata debela od 22 do 23 m; kopali so celo 12 m globoko ne da bi prišli do trdega terena, kar je imelo tudi pozneje težke posledice. Globina stare proste luke znaša ob obali 6 do 7 metrov.

Zadnja leta pred prvo svetovno vojno so pričeli v veliki meri graditi novo prosto pristanišče.

Takratni načrt je predvideval tri velike pomole, od katerih so že pred prvo svetovno vojno dogradili dva, medtem ko je tretji v začetnem stadiju dela. Za pomol V so kopali do 18 m globine. Pri pomolu VI so prišli pri 28 m globine do žive skale. Senzacija je vzbudila takrat trebilnica »Porto rosega«, ki je že takrat stala 1 in pol milijona kron in je lahko izkopala dnevno 3.500 kub. m materiala.

Deloma z državnimi krediti (okoli 200 milijonov lir), deloma z dohodki javnih del, je po vojni italijanska uprava dopolnila nekatera nedovršena dela (pri Sv. Andreju) zgradila pomorsko postajo, dve veliki skladišči, moderni silos na pomolu VI in opremila pomol VI s pristaniškimi napravami.

Poleg prostih luk ob glavni postaji pri Sv. Andreju sta še Skedenjsko nabrežje za skladišče lesa in petrolejsko pristanišče pri Sv. Šeboti in Zavljah. Nabrežje Skedenjskih železarn je namreč, no tovarni.

Hladilnica s 47 celicami in prostorom za 8.552 ton. Zitni silos za 30.000 ton.

Dnevna zmogljivost pristanišča (vkrcanje in izkrcanje) 20.000 ton. Vojna je prizadela tržaškemu pristanišču precejšnjo škodo. Pristanišče Sv. Andreja je utrpelo največje poškodbe. Do sedaj so bili glavni objekti obnovljeni in je današnja zmogljivost pristanišča samo 10 odst. manjša v primeru s predvojnimi stanjem. V kolikor je znano, je ZVU do sedaj vložila za obnovo pristanišča okoli 2 milijardi lir.

ZVEZA med JUZNO in BOHINJSKO ZELEZNICO

Iz razlogov, ki smo jih že uvodoma omenili, se bo prej ali slej pojavila potreba za nadaljnjo tehnično izpopolnitev pristanišča.

Največja napaka tržaškega pristanišča je neprikladna železniška povezava med novim in stari pristaniščem, oziroma med centralno postajo Sv. Andreja po obalni enotni progi. To je tudi

spelnjan v predoru. Danes bi izvršitev tega načrta ne stala manj kot 5 milijard lir.

Pozneje bi se na severnem delu proge odcepila veja, ki bi povežala glavni predor z južno železnico, na jugu pa bi se ta predor povezal z industrijsko cono v Zavljah po 5.180 m dolgi progi v predoru in 800 m dolgi progi na prostem.

NAJNUJNEJŠE DELO

Glede pristanišča samega so že avstrijski načrti iz časa, ko so pričeli graditi novo pristanišče pri Sv. Andreju.

Najnujnejše bi bilo tehnično urediti pomol V, ki je sedaj brez pristaniških naprav in je zaradi tega namenjen samo prometu s premogom. V tem primeru bi morali prenesti promet s premogom in rudami na drugo mesto, to pa bi se dalo izvesti edino z gradnjo pomola VII. Material za nasip novega objekta bi črpal iz izkopavin prej omenjenega predora. Isti material bi bil do-

videva osnovni načrt, zgraditev dveh drugih pristaniških naprav (VIII, IX), izvršitev tega načrta pa bi bila povezana ne glede na ogromni investicijski kapital, na trenutno nepremostljive praktične težkoče: Uresničenje načrta bi se pa promet razvil v taki ške pomorske industrije na drugi sektor, predvidoma v industrijski cono v Zavljah.

Ameriški kapital v italijanskih čistilnicah

Med italijansko petrolejsko družbo ANIC in ameriško STANDARD OIL je bila sklenjena pogodba za ustanovitev nove družbe, ki bi se bavi z obnovo petrolejskih čistilnic v Livornu in Bariju. STANDARD OIL bi imela 51% vložnega kapitala. Sedaj manjka le še odobritev italijanske vlade. — Po obnovi bi imela čistilnica v Livornu zmogljivost predelave 1 milijon in pol ton petroleja letno v primeri s 300.000 tonami predvojnne zmogljivosti. Petrolejsko podjetje v Bariju bi se

Iz tržaške gospodarske kronike

TRŽASKI ARZENAL

Delavnost »Tržaškega arzenala« se v zadnjih časih povoljno razvija. V septembru so dokončali popravila na jugoslovanskem parniku »Kozara«, na švedskem »Johnson« in na tržaškem »Diana«.

Sedaj se vodi pogajanja z »Jugoslovansko slobodno Plovilbo« glede popravila parnika »Sarajevo«. Če bodo pogajanja, kakor kaže, srečno uspeša, bo to predstavljalo precejšen prispevek za omiljenje brezposelnosti tudi za tržaška obrtna podjetja, ki običajno sodelujejo pri postranskih in opremljenih delih, posebno pri potniških ladjah, kot je to primer »Sarajeva«.

Brodoplovne družbe so z izvršenim delom v Tržaškem Arzenalu popolnoma zadovoljne. Sicer krožijo glasovi, da očitajo naročniki tržaški industriji, posebno pa Tržaškemu arzenalu prepočnost in neizpolnjevanje pogodbenih časovnih rokov. Stvar je deloma resnična in zavisi od raznih okoliščin. Neutemeljeno in nepravilno pa je na vsak način zavračati krivdo zakasnitve na tržaške industrijske delavce. Materialni pogoji, ki so v zvezi z zaslužkom, ne ustrezajo niti zdaleč najnujnejšim življenjskim potrebam delavca in njegove družine. Z druge strani pa ni od njega mogoče zahtevati požrtvovalnosti, kakršno opažamo pri delavskih množicah v socialistično urejenih deželah, ker se zavedajo, da bi mu današnja žrtev ne prinesla jutrišnje koristi in ker upravičeno vidi v delodajalcu starega izkoriščevalca.

KREDITI TRŽASKIM LADJEDELNICAM

Združenim jadranskim ladjedelnim je ameriška Imoport-Export Bank odobrila kredit poldruga milijona dolarjev. Kredit bodo porabili, po izjavah upravnega ravnatelja ladjedelnice, za nakup surovin v ZDA. Klavzuje posojila niso bile objavljene. Čeprav znesek posojila ni sorazmerno pomemben, ni težko opaziti, da je ta finančna operacija izraz ekspanzije ameriškega kapitala na najbolj kočljivi točki dosedanjega dolarskega področja. Podobna posojila so bila v septembru nakazana tudi italijanski industriji. Neupoštevajoč poseben mednarodni položaj Trsta, je prav za prav dolarska injekcija tržaški pomorski industriji sestavni del enega in istega programa.

TURIZEM IN TRST

Predsednik zveze avstrijskih turističnih organizacij se je zadnje dni septembra sestal s predstavniki tržaških turističnih interesov, da bi proučil možnost okrepitev turističnega prometa med Trstom in Avstrijo.

Povojne težkoče bodo verjetno še dolgo ovirale potniški turistični promet, vendar tržaški gospodarski krogi že sedaj pozdravljajo vsako pobudo za povzdig te važne gospodarske panoge.

Trst ne predstavlja posebne privlačne točke za veletrgizem, kljub temu pa bi v bodoče utegnili, tudi glede na njegov mednarodni položaj, igrati važno vlogo v tranzitnem turističnem prometu, posebno pa, če bodo pristojni organi znali vključiti STO v kombinat turističnih objektov sosednjih držav, Italije in Jugoslavije.

ELEKTRICNA KRIZA

ZVU je nepričakovano omejila nabavo električne energije najvažnejšemu industrijskemu objektu v Trstu, ladjedelnici Sv. Marka. Po posredovanju delavskih organizacij je bil ukrep razveljavljen. Verjetno pa je to samo prvi znak, ki naznanja hudo krizo v nabavi električne energije za predstoječo zimo. Posledice krize bodo v prvi vrsti občutili delavci. Integracijska blagajna izplačuje sicer podpore za izgubljene delovne ure, a to samo do 40 ur in do 66% izgubljenih prejemkov.

Na vsak način ne bo izhod iz težkoče lahko vprašanje. Pomembno

samostojne centrale in primernejša razdelitev delovnih urnikov bodo lahko omilile krizo, nikoli pa popolnoma premostile.

Čeprav zavisi sedanje stanje električne proizvodnje v precejšnji meri od izrednih vremenskih prilik zaradi suše v gorskih bazenih, bo problem oskrbe Trsta z električno energijo tudi v bodoče važno vprašanje, ki se bo rešilo samo z velikopoteznim dogovorom s sosednjimi državami.

Hočemo gospodarsko svobodo

Trgovci in obrtniki, še bolj pa potrošniki se z začudenjem vprašujejo, kako to da ni na tržaškem trgu tujega blaga razen italijanskega. Le tu in tam opaziš morda pisalne stroje ali nalivna peresa ameriške znamke in še kakšne tuje drobtine, sicer še vedno povsod samo blago italijanskega izvora. Kar je še najhujše: cene tega blaga, ki jih naš trg ne zmore več.

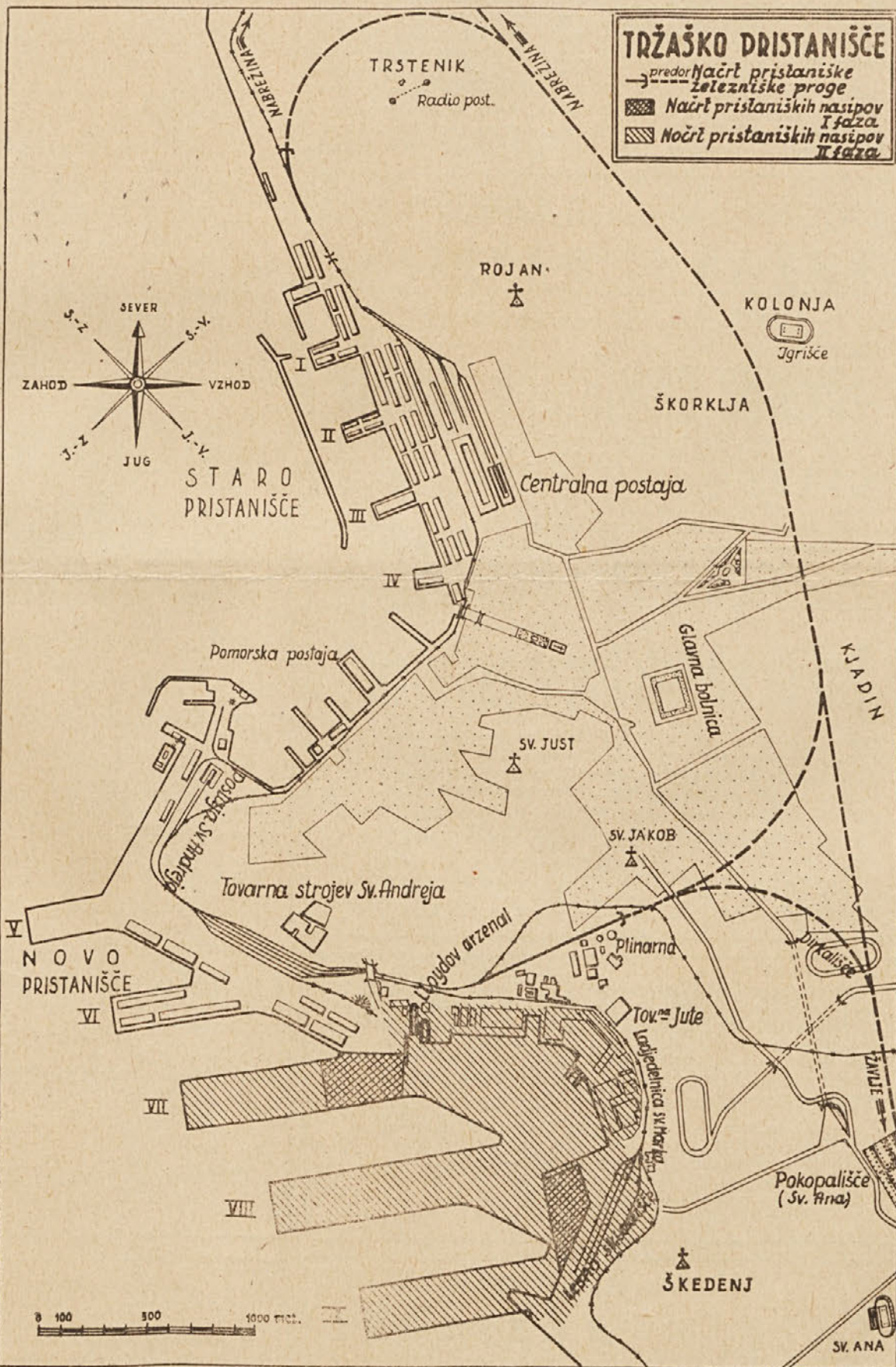
Tržčanom je še v spominu polemika med angleškim in italijanskim tiskom zaradi konkurence, na katero so zadele italijanske tkanine na zunanjem trgu, ko se je poleg italijanskega blaga pojavilo angleško, češko in celo nemško. Angleški listi (Manchester Guardian) je tedaj zabrusil italijanskim industrijcem, da je italijanska industrija dovolj časa izkoriščala izredno konjunkturo na zunanjem trgu, za katero se mora zahvaliti edino okolnosti, da je vojna ni prizdeala. Italijanska industrija je sama gospodarila in prodajala po pretiranih cenah.

Ko se zunanji svet upira tej diktaturi cen, mar naj jo STO še dalje prenaša? ZVU vodi trgovinsko politiko, ki gre vstric s trgovinsko politiko Italije. Niti po nastanku STO-ja še ni nikjer znaka kakšne izporemebe v tem pogledu. STO živi še vedno za italijanskimi carinskimi mejami in vse gospodarstvo se razvija kakor po navodilih in željah iz Rima.

Tudi nov ukaz ZVU, ki urejuje zunanjo trgovino STO-ja, sankcionira dosedanje stanje: svoboden promet z Italijo in svov samo tiste-ga blaga, ki ne bi lahko izpodrinilo italijanskega.

Svobodno tržaško ozemlje naj bo končno svobodno tudi v gospodarskem pogledu! Prikrice diktature italijanskega kapitala v industriji, bankarstvu in pomorstvu naj bo vendar konec, da bomo končno lahko kunovali blago, kjer bo najceneje.

Ugodno napreduje gradnja avtoceste Beograd—Zagreb. Na vzhodnem beograjskem sektorju bo leto končano delo v dolžini 38 km. Na zapadnem zagrebškem sektorju bodo do konca leta zgradili 37 km ceste. Cesta bo dolga 390 km, samo 5 odstotkov daljša od zračne linije Beograd—Zagreb. Širina enega cestišča bo 12 m; en ko'ovoz bo širok 7,5 m, zaščitni pasovi 0,75 m, robovi 1,5 m. Za sedaj bo zgrajen samo en ko'ovoz, predvideva pa se zgraditev še enega ko'ovoza. Med obema ko'ovozoma bo zasajeno nizko zelenje.

z urbanistične strani precejšen nedostatek. Za rešitev tega problema, ki je za sedaj med vsemi najnujnejšimi obstoji načrt, za spojitve dveh zgoraj navedenih točk z dvotirno progo na električni pogon. Proga bi bila dolga 3.500 m, od katerih 1893 m bi bilo

brodošel tudi za že predvideno razširitev Skedenjskega skladišča lesa.

Vsi ti načrti bodo lahko postali aktualni v kratkem času. Ako bi se pa promet razvil v taki meri, da bi bila potrebna še nadaljnja razširitev pristanišča, pred-

pa moderniziralo po ameriških patentih.

Izguba tržaške čistilnice »Aquila«, ki je prišla pod STO in ki zmore predelati 400.000 ton goriva letno, bi se na ta način več kot nadomestila.

UVOZNIKI-IZVOZNIKI!

Oglejte si izložbe jugoslovanskih izvoznih in uvoznih podjetij na TRŽAŠKI RAZSTAVI

v času od 11. do 26. oktobra 1947, kjer bodo razstavljeni naslednji proizvodi: Les in lesni proizvodi, rude, kovine in kovinski proizvodi Industrijska in zdravilna zelišča, tobak in njega proizvodi, proizvodi industrije prehrane, proizvodi kemične industrije, kože in kožni izdelki, vino in likerji, sveže in suho sadje ter izdelki domače obrti.

Točne in brezplačne informacije glede vseh vprašanj izvoza iz Federativne ljudske Republike Jugoslavije nudijo TRGOVSKA ZBORNICA FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE - BEOGRAD

L. PANGOS D. Z. O. Z.

Trgovina lesa, vezanij, lošč, panelov, lesenih listov, lesonita in mizarske potrebštine.

PRODAJA NA DEBELO IN NA DROBNO PO SOLIDNIH CENAH

TRST - Ul. Gatteri št. 34 - Telef. 93 682

U.T.I.

TEHNIČNO - INDUSTRIALNI URAD

Načrt - zastopstva Nabave za obrti

TRŽAŠKA RAZSTAVA v Trstu, Stojnica št. 49

Zaloga v TRSTU, ulica F. Venezian št. 25 - tel. št. 45-17 - Urad: ulica S. Nicolò št. 7 - Tel. 47-17

OBSEG PRISTANIŠČA

V celoti je bil leta 1940 po podatkih, ki so jih javila javna skladišča, potencial tržaškega pristanišča izražen v naslednjih številih:

Skupna površina pristanišča je 1.001.980 kv. m.

Dolžina obale (vključno pomoli) 16.429 m.

Skladišče in raznih stavb 283.

Prostornost skladišč za 282.427 t.

Železniška proga 48.053.

Elektromehaničnih naprav 317.

VESTNIK Slovenskega gospodarskega udruženja

TRZASKA RAZSTAVA

Opozorjamo vse člane na «Trzaško razstavo», ki se vrši v palači Pristaniške postaje od 11. do 26. oktobra, in priporočamo vsem, naj jo obiščejo. Vstopnina Lir 70.— ob delavnih podnevi Lir 150.— pa ob nedeljah in v večernih urah.

IZLET V ZAGREB

«Adria-Express» priredi v dneh 25.-29. oktobra skupno potovanje s kolektivnim potnim listom in z modernimi avtopulmani v Zagreb. Potovanje tja čez Ljubljano, povratek čez Karlovac in Opatovo. Cena Lir 15.000 z vsvo oskrbo, Lir 8.000 pa brez oskrbe v Zagrebu.

Vpisovanje je tudi pri Slovenskem gospodarskem udruženju, kjer dobe interesi podrobna pojasnila. Zaključki se v soboto 18. t. m.

2) ŽELEZNIŠKA TARIFA ZA PŘEKOMORSKO BLAGO V PROMETU MED TRSTOM IN AVSTRILJO ČEZ TRBIZ.

Ukaz št. 17 z dne 19.9.1947 uveljavlja z učinkom od 15. avgusta 1947 začasno železniško tarifo za vagonski promet preko-morskega blaga med tržaškim pristaniščem na eni strani in postajami avstrijskih železnic na drugi strani.

Kakor je bilo že objavljeno, je stopila 15. septembra v veljavo tudi začasna tarifa za železniški promet s češkoslovaškimi državnimi železnicami. Obe tarifi se bosta prodajali v blagajniškem uradu (Ufficio Cassa) tržaškega glavnega kolodvora.

3) SAHARIN IN SORODNI PROIZVODI

Ukaz št. 7 prinaša predpise o hranjenju in uporabi saharina in sorodnih sladil, zlasti «dulcinea». Hrambo, uporabljanje in prodajo teh sladil dovoljuje tehnični urad za davščine na proizvodnjo (Ufficio Tecnico Imposte di Fabbricazione) v Trstu na prošnjo, ki jo je vložiti v dveh primerkih.

Proizvajalci slaščičarskih izdelkov, sladoleda, marmelade, koncentriranih sadnih proizvodov in brezalkoholnih pijač, lekarnarji, proizvajalci in trgovci na debelo s farmacevtskim proizvodni, ki sopoloblaščenim nabavljati sladila neposredno od tovarne, morajo neposredno od tovarne, morajo voditi knjigo o zalogi, ki mora biti paginirana in overovljena od omenjenega tehničnega urada; vanjo se mora redoma vpisovati promet o sladilih.

Ukaz obenem izrecno dovoljuje, da se sme v področju ZVU pri proizvodnji slaščičarskih proizvodov, sladoleda, marmelade, koncentriranih sadnih proizvodov in brezalkoholnih pijač uporabljati saharin namesto sladkorja. Vendar mora biti občinstvo na to viden način opozorjeno, bodisi s primernim napisom na posodah, bodisi z nabitim oznanilom v prostorih, kjer se stvari prodajajo.

Cena saharinu je določena na Lir 34.565 za kg za farmacevtsko uporabo, na Lir 40.000 za kg pa za proizvodnjo prej omenjenih artiklov; državna davščina Lir 30.000 ozir. 35.435 je v ceni vračunana.

Rok za prijavo dosedanjih zalog sladil je potekel 12. oktobra.

4) RAVNATELJSTVO «JAVNIH SKLADISC»

ZVU je z ukazom št. 448 (18 A) z dne 11.9.1947 predpisala nov stroj tržaškega pristanišča in javnih skladišč «Magazzini Generali». Na podlagi tega ukaza je sedaj imenovano ravnateljstvo javnih skladišč, in sicer pet zavestnih častnikov, članov ZVU, po en zastopnik britske in ameriške vojske ter Leopoldo Tolentino Mueller kot zastopnik trgovcev, Michele Terrile kot zastopnik spediterjev, kap. Guido Cosulich kot zastopnik brodolastnikov in Carlo Wagner kot zastopnik industrijev.

5) IMENOVANJE PRISTANIŠKEGA KAPITANA

Prav tako je v zvezi z ukazom št. 448 potrjen na mestu pristaniškega kapitana v Trstu Dr. Pavel Klodič-Sabladosky, ki je že doslej vodil luško kapitanijo.

DRVA, PREMOK, KROMPIR

Obveščamo člane, da se izdajajo v društveni pisarni nakaznice za drva, premog in krompir. Priložnost lahko izkoristijo tudi tisti člani, ki se še niso prijavili.

MEZDNE POGODBE

Obri. Med obrtniki in nameščenci obrtnih strok je bila skle-

njena 9. oktobra nova mezdna pogodba.

Gostilne. Objavljena je tudi nova mezdna pogodba med lastniki gostinskih obratov (hotelov, penzionov in gostiln) ter njihovimj nameščenci.

Na obe ti mezdni pogodbi se povrnemo v prihodnji številki.

Peki. Nova mezdna pogodba za peke določa naslednje osnovne plače:

	Moški:	Zenske:
1. vodje obrata	15.000	15.000
2. trgovski pomočniki	9.750	7.800
3. pomožni trgovinski osebje	7.800	6.240
4. težaško osebje:		
a) nad 20 let stari	2.400	1.920
b) od 18-20 let	1.800	1.440
c) od 16-18 let	1.400	1.120
d) pod 16 let	1.000	800

5. vajenci:

a) v 1. letu službe	25%
b) v 2. letu	50%
c) v 3. letu	75%

tistih prejemkov, ki pritečejo pomožnemu trgovinskemu osebju pod točko 3.

Draginjske doklade so iste kakor za industrijsko stroko, dotedanje družinske doklade pa so povečane za 50%.

Pogodba velja od 1. junija 1947 dalje.

DRAGINJSKE DOKLADE

za dvomesečje oktober-november Obrt.

	Moški:	Zenske:
nad 20 let stari	589.15	484.30
od 18-20 let (del.)	530.25	396.20
od 18-20 let (vaj.)	506.65	396.20
od 16-18 let	374.10	309.30
pod 16 let	202.75	197.95
v prvem semestru učne dobe	88.35	88.35
v drugem semestru učne dobe	176.75	176.75
ženske, ki so družinski glavarij, ako so bile v službi 16-11-1946	—	524.35
stari od 18-20 let	547.90	524.35

Industrija.

nad 20 let stari	543.15	472.55
od 18-20 let	516.—	380.20
od 16-18 let	407.35	342.20
pod 16 let	271.55	271.55

Te postavke veljajo za občini Trst in Milje; v drugih občinah se znižajo za 10%.

IZ URADNEGA LISTA ZVU

Uradni list ZVU št. 2 z dne 1.10.1947 prinaša več zanimivih gospodarskih predpisov in odredb, izmed katerih omenjamo:

1) Davek na dohodek.

V izpremembo in popolnitev dosedanjih davčnih predpisov prinaša ukaz št. 4 nekaj novih določb o neposrednih davkih.

Tako se bo odmerjal davek na dohodke (ricchezza mobile):

- a) v kategoriji «A» od 1.1.1948 dalje s 25%, od 1.1.1949 dalje pa z 22% namesto z dosedanjimi 30%;
- b) v kategoriji «B» od 1.1.1947 dalje z 20%, od 1.1.1949 pa z 18% namesto dosedanjih 26%;
- c) v kategoriji «C/1» z 12% od 1.1.1947 dalje namesto dosedanjih 16%.

Z učinkom od 1.1.1947 naprej dohodki kategorij «B» in «C/1» niso podvrženi temu davku, če ne dosega 36.000 lir. Če pa prekašajo ta znesek, a ne presegajo zneska 15.000 lir, se priznavajo določeni odtegljai, ki so prosti davka.

Dohodki kategorije «C/2» pa so izvzeti od davka na dohodek, če ne presegajo letno zneska 240.000 lir. Po tem takim se v tej kategoriji davčni eksistenčni minimum krije posled z neobdavčljivimi odtegljai in je torej od 1. oktobra 1947 dalje podvržen dohodninj — 4% za delavce, 8% za uradnike + doklada 1,5% in ECA 0,275% za delavce, 0,475% za uradnike — samo presežek nad 20.000 lir mesečno ali 5.000 lir tedensko.

Primer:

- a) Delavec s prejemki do 5000 lir tedensko so prosti davka.
- b) Delavec s prejemki 6000 lir tedensko plača davek samo od presežka nad 5000, to je od 1000 lir, in sicer 4% dohodnine, 1,5% doklade in 0,275% ECA, skupaj 5,775% ali 57.75 lir tedensko.

Poleg teh odredb prinaša ukaz še določbe o popravni odmer, o pristojnosti za odmero davka družbam in pravnim osebam s sedežem izven cone, o obdavčenju odškodnine za službeno dobo in preskrbo, o izjemah v prid številnih družin in o višini zborničnega davka.

Podrobnejša pojasnila dobe člani v društveni pisarni.

TRST

Razna živila

Trg ne-stanovitev in deloma usmerjem na porast cen. Trg živil sledi, na splošno rečeno, gibanju italijanskih tržišč, a s precejšnjo zamudo če gre za porast cen, takoj ko gre za pocenitev. Lokalni neznaatni donos živil ne more vplivati na tržni položaj. Popolnoma drugačna bo situacija, kadar se bodo normalizirali trgovski posli tudi z Jugoslavijo.

Cena stročnicam in pšenični moki je za sedaj stalna. Fižol «Borbone» lir 320 za kg. f.co grossist; grah preklan lir 195. moka bela 200; moka koruzna 80; testenine iz bele moke 245.

Kovine

Nedavno povišane cene kovin so trenutno stalne. Zelezo lir 120 za kg. Baker v žici lir 785 cink v ploščah lir 325 svinec v ceveh lir 405 v ploščah lir 415; Aluminij v ploščah lir 595, cink lir 2.900.

Tekoča goriva

Bencin po normirani cenj lir 67 za liter, na prostem trgu lir 140.— Nafta lir 51, 140, Petrolej 56. 130-140.

Gnojila

Cene gnojil so zrastle, a sedaj predvidevajo stalnost. F.co skladišče za kv.: Super fosfat 10-18 lir 2.100.—; Amonijev sulfat 5.000.—; Apneni dušik 5.100.—; Zveplo čisto lir 5.600.—.

Usnje

Kupčija malenkostna, cene stalne. Podplati I. lir 1.900-2.050 za kg., podplati II. 1.550-1600. Usn-

TRŽNI PREGLED

je telečje lir 850-900 za kv. čevlj; Trjasto telečje usnje lir 1.100-1.200 za kv. čev.

ITALIJA

Vino — Po trgatvi postaja slika vnskega trga jasnejša. V glavnem so poročila glede količine novega pridelka zadovoljiva, prav dobro pa so na vsak način glede kvalitete. V Piemontu je letošnja produkcija vina od 20 do 40% manjša, odlikuje pa se po alkoholnosti, kar je velikega pomena za mešanje s sibkejšimi nižinskimi vini. Vina nad 30 stop. kvotirajo 12-13.000.— lir za hl f.co klet. Barbera 12-13 stop. lir 11.000.— V Lombardiji se cene sukajo okoli lir 6-7 za stop. V Toscani je produkcija na splošno večja v primeru z lanko, kljub temu da so vremenske prilike povzročile trtoreji na širših področjih veliko škodo. Cene nove produkcije v Firenci za hl f.co proizvajalec: 11-12 stop. lir 8.8.500.—; 12-13 stop. lir 8.500-9.000.—; 13-14 stop. lir 9-10.000. Siena: Chianti Classiceo 12-13 stop. lir 9.000-9.950.—; črno običajno vino 11-11,5 stop. lir 7.500-8.000.— V Pugliji kjer je letošnji vinski pridelek za eno tretjino višji od lanskega, kvotira novo vino lir 5-5,25 za liter in stop. Stare zaloge se bližajo koncu. Do sedaj je opažati na vinskem

trgu precejšnjo ponudbo v primeri s povpraševanjem.

Zivina

Negotovost traja še nadalje na živinskih tržiščih, ki pa so kljub temu precej aktivna. Prodajalci vztrajajo na svojih položajih; uspelo jim je obdržati in v nekaterih primerih tudi povišati tržne cene. Na drugi strani so kupovalci še vedno v pričakovanju, ker sodijo, da jim bo živinski trg nudil prej ali slej ugodnejše pogoje, kot se je to na pr-

že dogodilo za teleta, prašičke in pitane prašiče, za katere je v prvih dneh oktobra bila znižana kvotacija do 50 lir za kg.

Dne. 16. oktobra so bile registrirane na primer naslednje cene za kg. f.co živinorejec: Milan: voli I. lir 430-500, II. 380-430, III. 290-375. Krave I. 410-480, II. 300-400, III. 250-290. Prašički pitani 780. Ferrara: teleta I. 450-550, II. 520-530. Voli I. 380-400, II. 330-350. Prašički 1000-1100. Prašički pitani 700-720.

Odgovorni urednik dr. Mirko Koršič

GOSPODARSTVO izhaja dvakrat mesečno. Uredništvo in uprava: TRST, pl. Ruggero Manna št. 29. Telefon 27847 (uredništvo), 27947 (uprava). — Cena: Posamezna številka lir 15.—. Naročnina: polletna L. 180.—, letna L. 350.—. — Cekovni račun «Ljudska založba», TRST, števil. 11546. — Cena oglasov: za vsak mm višine v širini stolpca. Lir 40.—.

OBIŠČITE NAŠE IZLOŽBE NA TRŽAŠKI RAZSTAVI

11. DO 26. OKTOBRA 1947

TOVARNA DEKORATIVNIH TKANIN, PREPROG IN PLIŠEV

LJUBLJANA, Tyrševa 75 - Tel. 27-15 - Poštni predal 27

»ŠEŠIR« TOVARNA KLOBUKOV

SKOFJA LOKA - Tel. 31 - Telegram: Šešir Skofja Loka
Izdružuje in izvažajo moške klobuke iz zajčje in kunčje dlake ter tulce iz zajčje in kunčje dlake za ženske klobuke.

TOVARNA ZAVES »STORA«

LJUBLJANA, Celovška cesta 280

Obiščite naše izložbe na Tržaški razstavi

od 11. do 26. oktobra 1947

TOVARNA SADNIH SOKOV IN MARMELADE

Sp. Hudinja - Celje — Telefon št. 3-59

PIVOVARNA »UNION«

Ljubljana - Celovška cesta št. 22 - Telefon št. 23-10

LJUBLJANSKA TOVARNA HRANIL

Ljubljana — Telefon št. 23-56

TOVARNA KONSERV

Ljubljana - Vič — Telefon št. 27-85

TOVARNA MESNIH IZDELKOV

Murska Sobota — Telefon št. 80-0

Proizvodi: Salame, kranjske klobase, konzerve, mast, suho mesnato blago in bakone.

»ŠUMI« TOVARNA BONBONOV, ČOKOLADE IN PECIVA

Ljubljana - Gradišče 7-9 — Telefon št. 23-38

TOVARNA ČOKOLADE A. ZAVRTANIK

Lesce - Bled

Obiščite našo izložbo na TRŽAŠKI RAZSTAVI

11. - 26. oktobra 1947

Tovarna emajlirane posode CELJE LRS

gia WESTEN S. A.

CELJE LRS

OBIŠČITE NASO IZLOŽBO NA

TRŽAŠKI RAZSTAVI OD 11. DO 26. OKTOBRA 1947

Trd in mehak les vsake vrste:

krclji (oblovina), drva za kurjavo, les za rudnike, celulozo, tanin, kolarijo, železniški pragi, furnirji, rezan les, tesan les, bukovo oglje, brzojavni drogovi.

Za informacije se izvolite obrniti na: Gozdna gospodarstva: Sušak, Gospič, Nova Gradiška, Vinkovci, Delnice, Sisak, Bjelovar, Osijek ali pa na:

GLAVNO DIREKCIJO GOZDNIH GOSPODARSTEV ZAGREB, Trg Republike 12 - Tel. števil. 61-50 in 78-70

TOVARNA KOVČEŽEV IN USNJNIH IZDELKOV DOMŽALE - Tel. 19

Proizvodi: Kovčegi vseh vrst iz usnja, damske torbice, aktovke, listnice, etuiji itd. - Prvovrstna svinjska koža.

— OBIŠČITE NASO IZLOŽBO NA TRZASKI RAZSTAVI —

od 11.—26. oktobra 1947.

OBIŠČITE NAŠO IZLOŽBO NA

TRŽAŠKI RAZSTAVI OD 11. DO 26. OKTOBRA 1947

GLAVNA DIREKCIJA SAVEZNE INDUSTRIJE KOŽE I GUME BEOGRAD

DOSITEJEVA 26

TELEFON STEV. 30-425-7 — BRZOJAVI: »SUKO« - BEOGRAD

ki vodi tvornice:

Jugoslovenski kombinat gume i obuče - Beograd — Industrija kože - Vrhnika — Tvornica kože - Kamnik — Tvornica kože - Soštanj — Tvornica kože - Slovenske Konjice — Karlovačka industrija kože - Karlovac — Tvornica koža - Osijek — »Sava« tvornica gumenih proizvodov - Kranj — »Rekord« tvornica gumenih proizvodov - Rakovica — »Risa« tvornica gumenih higijenskih proizvodov - Zagreb, Stenjevec — »Tigara« tvornica gumenih proizvodov - Pirost — »Morava« tvornica gumenih proizvodov - Leskovec — »Vulkan« tvornica gumenih proizvodov - Zemun — »Autohem« hemijski-tehnički proizvodi za automobile - Beograd.

OBIŠČITE NASO IZLOŽBO NA TRŽAŠKI RAZSTAVI

OD 11. DO 26. OKTOBRA 1947

SAVEZNE INDUSTRIJE STAKLA GENERALNA DIREKCIJA BEOGRAD

Direkcija vodi sledeče tvornice stekla:

INDUSTRIJA RAVNOG STAKLA — Pančevo
SLOVENSKA STEKLARNA — Hrastnik
SLOVENSKA STEKLARNA — Rogaska Slatina
SRPSKA FABRIKA STAKLA — Paraćin
TVORNICA STEKLA — Straža, Rogatica